

Uchwała nr 1/2026

Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Mazowieckiego z 16 lipca 2026 r. w sprawie poparcia stanowiska KKRES dotyczącego zwiększenia roli ekonomii społecznej w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2028–2034 oraz podkreślenia roli sektora ekonomii społecznej w województwie mazowieckim

Na podstawie paragrafu 9 ust. 3, 4 i 5 uchwały nr 635/402/23 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 18 kwietnia 2023 r. w sprawie organizacji, kosztów funkcjonowania oraz trybu powołania członków i działania Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Mazowieckiego, uchwała się co następuje:

Paragraf 1

Poparcie dla Krajowego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej

Regionalny Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Mazowieckiego wyraża poparcie dla Uchwały nr 3 Krajowego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej z dnia 11 czerwca 2026 r. w sprawie zwiększenia roli ekonomii społecznej (ES) w perspektywie finansowej Unii Europejskiej (UE) na lata 2028–2034 oraz podziela wyrażone w niej stanowisko oraz argumentację na rzecz utrzymania i wzmocnienia finansowania sektora ES w kolejnej perspektywie finansowej Unii Europejskiej (UE).

Jednocześnie wskazujemy również na potrzebę działań nakierowanych na zwiększenie konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej (PES) i przedsiębiorstw społecznych (PS) poprzez rozwój ich potencjału ekonomicznego, biznesowego i społecznego. Przyczyni się to do wzmocnienia trwałości funkcjonowania PES i PS w ich roli prozatrudnieniowej i reintegracyjnej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Paragraf 2

ES w dokumentach strategicznych. Ustawa o ekonomii społecznej

Od wielu lat ES i jej rozwój został zapisany w dokumentach strategicznych na szczeblu krajowym i wojewódzkim, w tym dotyczących funduszy europejskich.

Na poziomie regionalnym, w województwie mazowieckim, ekonomia społeczna jest elementem następujących strategii i dokumentów: Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze¹, Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021–2030, Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2023–2030 oraz Regionalny plan rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji dla województwa mazowieckiego na lata 2026–2030².

¹ Strona internetowa Samorządu Województwa Mazowieckiego; źródło: <https://mazovia.pl/pl/bip/dokumenty-strategiczne/strategia-rozwoju-wojewodztwa-mazowieckiego-2030-innowacyjne-mazowsze.html> [data dostępu: 13 lipca 2026 r.].

² Strona internetowa Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej; źródło: <https://bip.mcps.com.pl/dokumenty-strategiczne-2/> [data dostępu: 13 lipca 2026 r.].

Elementy ekonomii społecznej zawarte są także w pozostałych dokumentach strategicznych MCPS odnoszących się do osób w kryzysie bezdomności, wsparcia osób z niepełnosprawnościami czy polityki senioralnej³.

Wyżej wspomniane dokumenty zakładają działania podejmowane do 2030 r. Zmniejszenie wsparcia to zmiana oraz osłabienie zaplanowanych regionalnej polityki społecznej, w których dużą rolę odgrywa ekonomia społeczna.

Ustawa z dnia 5 sierpnia o ekonomii społecznej (Dz. U. 2025 poz. 806) była kolejnym krokiem na etapie tworzenia i systemowego osadzenia systemu ekonomii społecznej. Zawarto w niej między innymi wymagania i zakres działania ośrodków wsparcia ekonomii społecznej (OWES), obszar działań na rzecz ES przez samorząd województwa (art. 54 ww. ustawy), a także sposób finansowania wskazanych zadań (art. 59 ust. 1-3 ww. ustawy). Tym samym wsparcie ES finansowane jest ze środków samorządu województwa lub / i ze środków UE.

Zredukowanie wsparcia środków unijnych spowoduje przeniesienie wsparcia na barki samorządu województwa. Samorząd Województwa Mazowieckiego od wielu lat wspiera rozwój sektora ekonomii społecznej przeznaczając na ten cel ok. 15 mln złotych rocznie z środków własnych i środków pochodzących z opłat za zezwolenia na obrót hurtowy alkoholem do 18%, uzupełniając środki pochodzące z UE służące rozwojowi sektora ekonomii społecznej. Bez środków z UE nie będzie w stanie zapewnić takiego poziomu finansowania rozwoju sektora ES, jak z udziałem wsparcia z funduszy europejskich. Skutkiem będzie zahamowanie wzrostu sektora ES, a tym samym jego roli i funkcji w kreowaniu i realizowaniu lokalnej polityki społecznej, w tym zatrudnienia osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz jego udziału w realizacji usług społecznych.

Paragraf 3

System wsparcia ES. Rola OWES

Budowa systemu wsparcia ekonomii społecznej została oparta o fundusze europejskie w różnych perspektywach i programach UE. Na poziomie krajowym system wsparcia sektora ES przez Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES), które podlegają procesowi akredytacji budowany jest od ponad 10 lat. W tym czasie OWES i ich rola we wsparciu rozwoju ekonomii społecznej została ugruntowana i wystandardyzowana w całym kraju. Do tej pory ich działalność oparta była na środkach UE. W województwie mazowieckim od 2019 r. zapewniono dodatkową pulę środków Samorządu Województwa Mazowieckiego na rozwój ES poprzez wsparcie akredytowanych OWES widząc w OWES-ach rolę łącznika między Samorządem Województwa, a sektorem ekonomii społecznej, ułatwiającą koordynację polityki województwa w zakresie ekonomii społecznej. Na tych filarach, przez lata wypracowano stabilną regionalną politykę rozwoju ekonomii społecznej. Niezbędne jest dalsze wspieranie i dokończenie jej rozwoju,

³ Pełne tytuły, dostępne na stronie: <https://bip.mcps.com.pl/dokumenty-strategiczne-2/> [data dostępu: 13 lipca 2026 r.].

poprzez zapewnienie finansowania OWES-om, a następnie chętnym osobom i podmiotom do tworzenia miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W województwie mazowieckim funkcjonuje sześć organizacji pozarządowych, które samodzielnie lub w różnych konsorcjach tworzą OWES. Stworzyły one wiele PES, PS oraz miejsc pracy, które zaopiekowały się osobami w różnych kryzysach życiowych lub defaworyzowanymi na rynku pracy. W poprzedniej perspektywie powstało ponad 1000 miejsc pracy, obecnie od II poł. 2024 r. do II poł. 2026 r. utworzono ponad 550 miejsc pracy, w ponad 80 PES. Przez wiele lat OWES ugruntowały swoją pozycję, i rozpoznawalność w środowisku lokalnym, jako podmioty wspierające osoby zagrożone wykluczeniem społecznym oraz współtworzących klimat do rozwoju sektora ES włączonego w realizację lokalnych polityk publicznych, w tym usług społecznych. To właśnie proces deinstytucjonalizacji oraz rozwój lokalnych, dostępnych usług społecznych jest największym wyzwaniem, a także docelowo źródłem rozwoju PES i PS. Przy braku wsparcia finansowego te procesy ulegną znacznemu spowolnieniu. Wskazane jest wyrównanie prędkości i zapewnienie kompatybilności między sektorem ES, a sektorem usług społecznych. Rozwój obu elementów jest ściśle ze sobą powiązany.

Paragraf 4

ES jako wsparcie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

ES jest jednym z rodzajów wsparcia dedykowanym osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym. Jej efektywność poddawana jest wielokrotnie badaniom. Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej również prowadzi swój monitoring oraz badania, dotyczące wpływu ES na dalsze losy osób, które znalazły wsparcie w różnych typach PES⁴.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że ES nie jest źródłem prostych wskaźników pokazujących sukces ekonomiczny. Ważniejszym wskaźnikiem jest ocena poszczególnych osób, które w ES odnalazły swoje miejsce do reintegracji społecznej i zawodowej. Szczególnie w przypadku ES powinno być miejsce oraz możliwość na podejmowanie różnych ścieżek wsparcia, również tych błędnych, generujących stratę. Zgodnie z ideą kalkulatora kosztów zaniechania⁵, bardziej opłacalne jest podejmowanie aktywnych działań w nurcie profilaktyki i integracji osób potrzebujących wsparcia, niż późniejsze bardziej kosztochłonne transfery socjalne oraz rozwiązywanie pogłębionych problemów społecznych. Dotychczasowe badania i ewaluacje

⁴ M. in. badania podłużne pt. „Dalsze losy prywatne i zawodowe członków spółdzielni socjalnych na Mazowszu” oraz „Ocena efektywności Centrów Integracji Społecznej na obszarze województwa mazowieckiego w procesie adaptacji społecznej uczestników CIS”. Badania są w trakcie realizacji w latach 2025–2027.

⁵ Projekt pt. „Kalkulator Kosztów Zaniechania - wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań na Mazowszu w zakresie polityki społecznej w obszarze analizy kosztów braku podejmowania działań aktywizująco wspierających”, realizowany w latach 2012–2014 przez Lidera: Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej, wraz z partnerami: Szkołą Główną Handlową w Warszawie i Stowarzyszeniem „Radomskie Centrum Przedsiębiorczości”. Projekt innowacyjny współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetu VII „Promocja integracji społecznej” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013.

OWES potwierdzają skuteczność ich działań w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Paragraf 5

Gotowość do dalszej współpracy

Regionalny Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Mazowieckiego jest gotowy do dalszej pracy oraz uzgodnień nad zapewnieniem wsparcia dla sektora ES w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2028–2034.

Paragraf 6

Przekazanie

Niniejszą uchwałą przekazuje się do:

- 1) Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej;
- 2) Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej;
- 3) Marszałka Województwa Mazowieckiego;
- 4) Krajowego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej.

Paragraf 7

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Agata Ługowska

Przewodnicząca

*Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii
Społecznej Województwa Mazowieckiego*